

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах дараах үндэслэл, шаардлага байна.

1.1.Хууль зүйн үндэслэл

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 5 дугаар сарын 13-ны өдрийн 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын 8.3 дахь зорилтод “Хөдөө аж ахуйг байгальд ээлтэй, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицсон, эрсдэл даах чадвартай, нийгмийн хөгжлийн чиг хандлага, хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн, хариуцлагатай, бүтээмж өндөр, тогтвортой үйлдвэрлэлтэй эдийн засгийн тэргүүлэх салбар болгон хөгжүүлнэ” гэж заасан.

Монгол Улсын Их Хурлаас 2020 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдөр баталсан “Коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах” тухай хуулийн 7.1.15-д “цар тахлын болон нийгмийн эрүүл мэндийг ноцтой байдлын үед бэлэн байдлыг хангах, хариу арга хэмжээг авахад шаардлагатай хүнсний болон бусад нөөцтэй байх ба нөөцийн жагсаалтыг баталж, түүнийг бүрдүүлэхтэй холбоотой зардлыг шийдвэрлэх” гэж заасан.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2021 оны 11 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 58 дугаар хуралдааны тэмдэглэлд “ХII.6.3. Хүн амын хүнсний хэрэгцээнд зориулан махны болон улаанбуудайн нөөц бүрдүүлэх замаар хүнсний үнийн тогтвортой байдлыг хангах зорилгоор “Хөдөө аж ахуйн корпораци” төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийг байгуулах асуудлыг судалж танилцуулахыг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд З.Мэндсайханд даалгасан.

1.2.Практик шаардлага

Монгол орны газар зүйн байршил, эрс тэс уур амьсгал, дэлхийн дулаарал, уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөгөөр газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг

тогтвортой эрхлэхэд улам бүр эрсдэлтэй болж байна. Ялангуяа манай оронд сүүлийн 80 гаруй жилийн хугацаанд жилийн дундаж агаарын температур 2.4⁰C-аар дулаарсан нь дэлхийн дунджаас даруй 3 дахин их байгаа нь уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицсон тогтвортой газар тариаланг хөгжүүлэх, нэгж талбайгаас хураах ургацыг тогтворжуулах, хөрсийг хамгаалах, түүний үржил шимийг сайжруулах, ган хуурайшилтад тэсвэртэй шинэ сортуудыг бий болгох, таримлын төрлүүдийг туршиж, нутагшуулах, үр үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, бордоо, ургамал хамгааллын бодисын хангамжийг сайжруулахад онцгой анхаарал хандуулах шаардлага тулгарч, бодлого, үйл ажиллагааг шат дараатайгаар авч хэрэгжүүлж байна.

Усалгаатай тариаланг хөгжүүлэх, услалтын систем байгуулах, сэргээн засварлах, таримал ургамлын үрийн аж ахуйг хөгжүүлэх, хөдөө аж ахуйн техник, технологийн шинэчлэлт хийх, тариалангийн газрыг нөхөн сэргээх, хөрсний үржил шимийг сайжруулах, тариалангийн үйлдвэрлэл эрхлэгчээс стандартын шаардлага хангасан буудай худалдан авах, худалдах, бэлчээрийн даацыг тодорхойлох, мал оторлон өвөлжүүлэхтэй холбогдсон судалгаа явуулах, худаг сэргээн засварлах, уст цэг шинээр гаргах зэрэг хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлд нэн шаардлагатай ажлуудад улсын хөрөнгө оруулалт зайлшгүй шаардлагатай бөгөөд үүнийг хэрэгжүүлэгч нэгжээр “Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан” ажиллаж байна.

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулиар “Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан”-ийн эрх зүйн зохицуулалтыг бүрдүүлдэг бөгөөд тус сан хуулиар тодорхойлсон чиг үүргийн хүрээнд газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхлэгч иргэн, хуулийн этгээдийг дэмжих зорилгоор 2007-2020 оны эцэс хүртэлх хугацаанд үрийн буудайн үйлдвэрлэлийг дэмжих чиглэлээр, давхардсан тоогоор 3.9 мянган иргэн, аж ахуйн нэгжид 87.1 тэрбум төгрөгийн, ургамал хамгааллын бодис, бордоогоор дэмжихээр, давхардсан тоогоор 8.3 мянган иргэн, аж ахуйн нэгжид 55.8 тэрбум төгрөгийн, шатахуунаар дэмжих зорилгоор 16.6 мянган, иргэн, аж ахуйн нэгжид 109.1 тэрбум төгрөгийн, хүлэмжийн аж ахуйн тоног төхөөрөмж болон бусад дэмжлэгт 2.5 мянган иргэн, аж ахуйн нэгжид 11.6 тэрбум төгрөгийн, техник тоног төхөөрөмжөөр хангахаар, 10.0 гаруй мянган иргэн, аж ахуйн нэгжид 144.4 тэрбум төгрөгийн тоног төхөөрөмж буюу нийт 408.0 тэрбум төгрөгийн үнийн дүн бүхий дэмжлэг үзүүлсэн байна.

Өнөөдрийн үүсээд байгаа нөхцөл байдлын улмаас тус сангийн хөрөнгийн чадвар доройтож, активын чадвар буурч, эргэлтийн хөрөнгийн хомсдолд орсны улмаас хуулиар хүлээсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх, үйлдвэрлэлд шаардлагатай дэмжлэгийн нэр төрөл, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, цаашид хэвийн үйл ажиллагаа явуулах боломжгүй нөхцөл байдал үүсээд байна.

Тус сангийн үйл ажиллагаа нь “Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль”-иар зохицуулагддаг ба бие даасан үйл ажиллагаа явуулах боломжгүй, эдийн засгийн хувьд үр ашигтай ажиллах боломжгүй, төрийн бодлогын хэрэгжилтийн хүрээнд эдийн засгийн үр ашгаас илүүтэй нийгмийн үр өгөөжийг чухалчилсан төсөл, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлдгээс санхүүгийн хувьд цаашид хэвийн ажиллах боломжгүй байдалд хүрээд байна.

Иймээс тус сангийн эрх зүйн байдал, өмчлөлийн хэлбэрийг зах зээлийн эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн, үүссэн нөхцөл байдалтай уялдуулж өөрчлөх шаардлагатай байна.

Эдийн засгийн хувьд бие даасан үйл ажиллагаа явуулснаар хөдөө аж ахуйн салбарт олгох дэмжлэгийн нэр төрөл, тоо хэмжээ, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, өрсөлдөх чадварыг бий болгох, ашигтай ажиллах, хөрөнгийн ашиглалт сайжрах, улсын төсөвт учирч буй өрийн дарамтыг бууруулах зэрэг үр дүнтэй юм.

Хоёр.Хуулийн төслийн бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Хуулийн төслийг гурван зүйлтэй байхаар боловсруулна. Хуулийн төсөлд Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.3 дахь хэсэгт заагдсан Хөдөө аж ахуйг дэмжих санг ажлын албатай байж болох заалтыг, тусгай сангийн төрлөөс “Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан” гэснийг тус тус хасах, Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийг бүхэлд нь хүчингүй болгохоор, Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд Хөдөө аж ахуйг дэмжих сангийн санхүүгийн тайланд бүртгэлтэй хөрөнгө, өглөг, авлагыг шинээр байгуулагдах хөдөө аж ахуйн чиглэлийн төрийн өмчийн компанид шилжүүлэхээр, мөн уг хуулийг дагаж мөрдөх хугацааг тус тус тусгана.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсанаар үүсэх нийгэм, эдийн засгийн үр дагавар, гарах үр дүн

Хуулийн төсөл батлагдсанаар дараах эерэг үр дүн гарна гэж үзэж байна:

- Өмчлөлийн хэлбэр өөрчлөгдснөөр зах зээлийн өөрчлөлтөд нийцүүлэн бизнес, эдийн засаг, санхүүгийн хувьд бие даасан үйл ажиллагаа явуулах боломж бүрдэнэ.
- Үр ашигтай хөшүүргийн бодлогыг хэрэгжүүлэн авлага барагдуулалтыг нэмэгдүүлснээр байгууллагын санхүүгийн чадвар дээшлэнэ /урамшуулал, бусад төрлийн бараа бүтээгдэхүүн, хэрэглэгчийн ангилал гэх мэт/.
- Шаардлагатай засварууд болон худалдан авалтын арга хэмжээг зохион байгуулснаар үйлдвэрлэлийн нөхцөл сайжирч хүнсний аюулгүй байдал, хангамжийг нэмэгдүүлнэ.
- ХАА-н салбарт олгох дэмжлэгийн нэр төрөл, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, өрсөлдөх чадварыг бий болгох, санхүүгийн эх үүсвэрийн нэр төрөл, тоо хэмжээ нэмэгдэнэ.
- Зах зээлийн бодит эрэлт, хэрэгцээнд тулгуурласан дэмжлэгийн бодлогыг харилцан үр ашигтай байхаар хэрэгжүүлнэ.
- Хөрөнгийн ашиглалт, зарцуулалт сайжрах, хөрөнгийн өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.
- Олон улсын ижил төстэй үйл ажиллагаа бүхий байгууллагуудтай хамтран ажиллах, дэвшилтэт техник, технологи, арга барилыг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлнэ.
- Байгууллагын санхүүгийн чадвар нэмэгдснээр улсын төсөвт учирч буй өрийн дарамтыг бууруулах эерэг үр дүн авчирна.

Дөрөв. Хууль гарсантай холбогдуулан шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох хууль тогтоомжийн талаар

Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хууль тогтоомжтой нийцэж байгаа бөгөөд төсөл батлагдсантай холбогдуулан “Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)-ийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд нэмэлт оруулна.